

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Владимир Гончев, д.м.

Ръководител катедра „Вътрешни болести, фармакология, педиатрия, социална медицина, медицина на бедствените ситуации, компютърни технологии и латински език“, Медицински факултет при Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас

член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-284/11.07.2022г. на Ректора на Медицински университет - Варна

Относно: Дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в област на висшето образование „7. Здравеопазване и спорт“, професионално направление „7.1. Медицина“, на тема „Интегративна медицина - холистичен концептуален модел, научни и образователни подходи“ на доц. д-р Десислава Иванова Ванкова, дм, катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, Факултет по обществено здравеопазване (ФОЗ) на Медицински университет - Варна.

Процедура на обявяване на публичната защита

Дисертационният труд е обсъден и насочен за публична защита от катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“ към Медицински университет - Варна на КС от 24.06.2022г.

Със Заповед № Р-109-284/11.07.2022г. на Ректора на Медицински университет - Варна е утвърдено научно жури за публична защита дисертационния труд. На заседание на научното жури от 14.07.2022г. съм определен за изготвяне становище.

Кандидатът е представил всички необходими документи по процедурата, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Кратки данни за кариерното развитие на кандидата

Доц. Д-р Десислава Ванкова е възпитаник на Английската езикова гимназия в родния си град Бургас - дипломира се със златен медал през 1989 г. Завършва медицина през 1993г. в Медицински университет – Варна. През 1999г. д-р Ванкова защитава магистърска теза „Public health human capacity building in Bulgaria“ и става Магистър по обществено здраве (Master of Public Health - MPH) от Maastricht University, The Netherlands. През 2001г. придобива специалност по „Социална медицина и организация на здравеопазването“. През 2013г. д-р Ванкова успешно защитава дисертационен труд към Медицински университет - Варна на тема „Качество на живот, свързано със здравето в общността“ и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Освен солидно гимназиално и висше образование, Доц. д-р Д. Ванкова има над 25 години стаж като лекар в различни области на здравеопазването - безценен опит, който ѝ е дал възможност да анализира от позициите на човек с практика и познания. Трудовия си стаж започва през 1994г. като лекар-ординатор във Вътрешно отделение на Общинска болница в гр. Малко Търново, Бургаска област. Последователно е работила като лекар в Център за спешна медицинска помощ, участъков терапевт (Варненска област), епидемиолог в Хигиенноепидемиологичната инспекция във Варна. Има професионален опит от

фармацевтичната индустрия, като повече от 10 години работи за ГлаксоСмитКлайн - България, където достига до позицията "мениджър ключови клиенти".

Академичната си кариера стартира през 2000г. като хоноруван преподавател към Катедра "Социална медицина и организация на здравеопазването" (КСМОЗ) към ФОЗ на Медицински университет – Варна. През 2015г. започва работа като хоноруван асистент, а след спечелен конкурс, през 2016г. заема длъжност "главен асистент" в КСМОЗ. От 2018г. е доцент в към същата катедра. От 2015г. и до момента е ръководител на научния отдел към заместник-ректор „Научна дейност“, Медицински университет - Варна.

Проведените квалификационни курсове за продължаващо обучение и краткосрочни специализации са многобройни и покриват различни области на социалната медицина. Запознаването с творческата биография на доц. Ванкова създава впечатлението на професионалист, който има стремеж за непрекъснато развитие и изследователски интерес едновременно към иновациите в здравеопазването, но и към историческите им корени.

Член е на международни и национални научни, неправителствени и професионални организации. Член на Българския лекарски съюз (БЛС) от първите години на възраждането му в края на миналия век.

Доц. д-р Десислава Ванкова е член на редакционната колегия на научното списание „Асклепий“, издание на Българското дружество по история на медицината и на Балканската асоциация по история и философия на медицината. Научен рецензент е към BMC Public Health и други.

От представените документи се вижда, че Доц. д-р Д. Ванкова участва в 2 научноизследователски проекта по темата на дисертацията, един от които е международен.

Владее отлично английски и руски езици.

Наукометричен анализ на дисертационния труд

Необходимите за участие в конкурса, изисквани от Правилник за развитието на академичния състав в МУ-Варна 10 публикации са реално публикувани, пълнотекстови и по темата на дисертацията.

Академичната справка, направена във връзка със защитата, доказва висока научна продуктивност. За участие в настоящата процедура са приложени:

- Дисертационен труд, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“;
- Дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“;
- Пълнотекстови научни публикации – общо 10 броя, от които 1, публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; останалите публикации са публикувани в престижни издания като Асклепий (реферирано в CEEOL); Известия на Съюза на учените, клон Варна; списание Социална медицина, Scripta Scientifica Salutis Publicae, и други.

Представените цитирания, отразяващи научната активност на кандидата изцяло покриват изискванията за заемане на научна степен „доктор на науките“.

Всички публикации са коректно описани и приложени в пълен обем към материалите за конкурса. Доказан е висок личен принос в научните разработки и публикации на кандидатката, която е самостоятелен или първи автор в 60% от всички трудове.

Структура на дисертационния труд

Тематичната насоченост на дисертационния труд на доц. д-р Ванкова е в областта на научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. Изследователската работа е впечатляваща по количество и качество, като изследването и приложението (пет на брой) са поместени на 263 страници. Има четири основни глави,

онагледени с 9 таблици и 38 фигури. Библиографската справка включва впечатляващ брой от 714 литературни източника, от които 92 са на кирилица и 622 на латиница.

Разработката отговаря на всички изисквания за дисертационен труд за придобиване на НС „доктор на науките“. Използваната литература е прецизно описана в библиографската справка. Проучените над 700 научни източника, включват както класически публикации в областта, така и най-нови данни от последните две години.

Литературният обзор (Първа глава) е добре структуриран и аналитичен. Представените факти, исторически събития и изследвания в областта на интегративната медицина са всеобхватни и онагледени атрактивно. Значимостта на тази глава включва терминологичното въвеждане и изясняване на базисните понятия в областта на интегративното здравеопазване. Интересно и убедително е систематизирано актуалното състояние в светове и в Европейски мащаб на съвременни научни и образователни подходи, като са дадени и конкретни примери, факти, клинични и общественоздравни казуси.

В глава втора - „Цел, задачи, дизайн, методика и организация на проучването“ са описани прецизно изследователските методи. Ясно са формулирани целта и петте задачи на проучването. Формулирани са хипотези. Изграденият микс метод дизайн (в четири фази) е онагледен адекватно и е създал условия за отличната организация на проучването. Доказателство за това са и свързаните с изследването партньорства със Студентски съвет към Медицински университет-Варна, с Асоциацията на студентите по медицина в България, с БЛС чрез официално обявената фейсбук група „Семейните лекари на Варна“, с Регионалната фармацевтична колегия във Варна, както и с Регионалната колегия във Варна на Българската асоциация на помощник-фармацевтите, и с университетската образователна платформа Blackboard.

Целта на дисертацията „изследване на концепцията „интегративна медицина“ и нейното място в науката и образованието в България“ е постиганата в пълнота чрез ясно формулираните задачи.

Собствените количествени и качествени проучвания, включително и концептуалният модел са представени в трета глава, като те стават основа за задълбочените и оригинални дискусии на финала. Като значим принос оценявам качествените проучвания в дисертацията, които дават възможност за дълбочина на изследването и придават пълнота на цялостните резултати. Прилагането на микс-метод подходи, „запазена марка“ в проучванията на доц. д-р Д. Ванкова, дават именно възможност за миксирането на качествен и количествен инструментариум за постигане на холистична „картина“ на изследваната област.

Научните приноси (в глава четвърта) са от преобладаващо оригинален характер – с теоретично, методологично и практико-приложно значение на национално и международно ниво.

Доц. д-р Десислава Ванкова успешно въвежда основните термини в областта на концепцията „интегративна медицина“. Работата ѝ като университетски преподавател, нейните интереси към социалната медицина, както и допълнителните ѝ специализации в областта на общественото здравеопазване, оценката на здравните технологии, комплементарната и алтернативна медицина, дават възможност за дълбочина на анализа.

Оценка на дисертационния труд - актуалност и значимост

Предоставена е актуална, оригинална и задълбочена, достатъчна по обем научна продукция с широк тематичен обхват и значим практически принос. Приемам напълно приносите, като считам, че разработката тепърва ще бъде оценявана по достойнство, поради динамиката на разглежданата област и поради фактът, че много от изследванията се правят за първи път у нас:

- За първи път е създаден **холистичен концептуален модел**, който дава възможност за по-задълбочено изучаване, развиване и прилагане на интегративната медицина и здравеопазване;
- За първи път е разработен е оригинален по своя характер **терминологичен справочник по интегративна медицина**, който може да посрещне както изследователски, така и образователни нужди;
- За първи път в България се разработват **универсални образователни модели**, които да служат като основа при създаване на образователни модули по интегративна медицина и КАМ.

Приносите с оригинален практико-приложен характер също са впечатляващи и те бяха отразени в становището. Оценката на нуждите от образование в областта на интегративната медицина се прави за първи път у нас и би могла да бъде идея за мониторинг на образователните нужди на студентите и на здравните професионалисти. **Изследването на знанията, нагласите и практиките (KAP study)**, се препоръчва като „златен стандарт“ от СЗО за изучаване на реалната ситуация в дадена област от здравеопазването. Интересно е разработеното специално за проучването **Динамично Делфи**, което вероятно ще има широко приложение поради социалната несигурност и налагащата се в последните години социална дистанция.

Лични впечатления от дисертанта

Професионалната ми комуникация с д-р Деси Ванкова започна задочно през 2002 година. В периода 2002-2003 година под егидата на Американската агенция за международно развитие (USAID) бях на специализация в School of Public Health в George Washington University (Университет Джордж Вашингтон) във Washington DC, USA. Още при започването на специализацията ми бях удостоен с голямо внимание от академичния състав на университета. Съгласно учебната и образователна ни програма (елементи задължителни за американските университети) и в процеса на нашето обучение трябваше да разработим проучвателни тезиси. Беше ми предложено да разработя тезис на тема образователна програма в областта на общественото здраве за България.

По този повод Деканът на департамента по обществено здраве професор Даниел Хофман (Daniel Hoffman) ми предостави научната разработка на д-р Ванкова от 2001 година в университета Маастрихт в Холандия. Магистърската ѝ теза бе станала достъпна, чрез съвместна ѝ публикация с проф Евелин де Лео (Evelyne de Leeuw) в едно от първите списания с „отворен достъп“, под заглавие „Public Health Human Capacity Building in Bulgaria –Theory and Application of SWOT Analysis“. Публикацията беше реферирана като качествен стандарт и отправна точка при подготовката на моята теза на тема - „Developing the Curriculum for a Public Health Master Program to be implemented at the University of Sofia in Sofia, Bulgaria: *Preliminary Steps*“.

Впечатли ме голямата задълбоченост, обстойност и професионализъм на разгледания проблем в работата на д-р Ванкова. Допълнително установих каква е причината да бъде първоначално удостоен с такова голямо внимание и уважение – това беше научната разработка на д-р Ванкова, *български лекар оценен и известен с научната си работа в международни университети.*

Впоследствие, когато се върнах в България потърсих контакт с д-р Ванкова. Академичната ни кариера ни срещна на живо преди няколко години в Университет „Професор д-р Асен Златаров“ в Бургас. Комуникацията с доцент д-р Ванкова винаги ме обогатява в професионален и човешки аспект.

Заклучение

Дисертационният труд на доц. д-р Десислава Иванова Ванкова на тема „*Интегративна медицина - холистичен концептуален модел, научни и образователни подходи*“ е добре структуриран, с ясно дефинирана цел и задачи. Оригиналният изследователски дизайн е компетентно и добросъвестно приложен. Представянето на резултатите и извлечените изводи са прецизно формулирани и са основа на дисертационните приноси.

Дисертационният труд и представените публикации напълно покриват изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за придобиване на НС „Доктор на науките“.

Задълбочеността на дисертационния труд, иновативната тематика и изключителната научна стойност на дисертацията ми дават основание да препоръчам на уважаемото жури да бъде присъдена НС „Доктор на науките“ на доц. д-р Десислава Ванкова по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

01. 08. 2022 г.
Гр. Бургас

Член на Научното жури:

/Проф. д-р Владимир Гончев, д.м./